

גליון מס' 75 ■ אדר תשס"ד ■ מרץ 2004

יוצא לאור ע"י ועדת האתיקה של ועד מחוז ת"א בלשכת עורכי הדין ■ העורך: עו"ד עמוס נצר
המערכת: דניאל פריש 10, תל-אביב 64731

סיכום הפעילות בשנת 2003

מדובר בגידול משמעותי במתן חוות הדעת בסוגיות אתיות ובמתן תשובה לפניית אזרחים, ביחס לשנת 2002 (743 חוות דעת ו-273 תשובות לפניית אזרחים).

יתר הנתונים שצויינו לעיל נשארו דומים לשנים שעברו, ולשמחתנו, מספר התלונות בין חברים נמצא בסימן ירידה.

לא למותר להזכיר, כי ביום 11.5.03 פורסמו כללי **לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר)**, התשס"ג-2003, אשר ביטלו את סעיף 11 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, וכן – את כללי לשכת עורכי הדין (איסור עיסוק בתיווך), התשל"א-1971, כללי לשכת עורכי הדין (עיסוקים שאינם הולמים את מקצוע עריכת הדין), התשמ"ז-1987, וכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק מותר במסחר), התשס"ב-2001.

הכללים החדשים "עושים סדר" בסוגייה, ומתווים באופן ברור ותמציתי – הן מהותית והן טכנית – את המצבים בהם יוכל עורך הדין לעסוק בעיסוק אחר.

ועדת האתיקה, בעבודתה האינטנסיבית במשך שנת 2003, המשיכה להיות הוועדה העסוקה ביותר בוועד מחוז ת"א והמרכז, והיא מתכנסת כמעט מדי שבוע למשך מספר שעות, על-מנת לטפל בשאלות ובתלונות, וכן כדי להחליט בדבר העמדה לדין משמעת.

אני תקווה כי בשנת 2004 נחזה בירידה דרסטית במספר הפניות שועדת האתיקה תיידרש להן. לשם כך לא נדרש מאיתנו הרבה. מעט הקפדה, מידה הגונה של דרך ארץ, והרבה רצון טוב יחוללו פלאים בנדון ויתרמו לשיפור תדמית כולנו בנושאים כאובים אלה.

עם סיומה של שנת 2003 ועיבוד הנתונים, ברצוני להביא לידיעתכם את נתוני הפעילות של ועדת האתיקה בשנה זו.

בשנת 2003 הוגשו לוועדת האתיקה 1,095 תלונות אזרחים (66 פחות משנת 2002), בהן בולטות התלונות אודות התנהגותם של עו"ד המייצגים זוכים בהוצל"פ כלפי חייבים, וכן תלונות צד כנגד עורך-דינו של הצד שכנגד בתחום המעמד האישי. תלונות שכיחות נוספות שהתקבלו מאזרחים, נוגעות לעיכוב בהעברת נכס מקרקעין ע"ש הרוכש, גביית שכ"ט מוגזם, רשלנות בייצוג ובטיפול, אי קבלת שכר שנפסק ע"י בית משפט (ועדות, מומחה), ותלונות בדבר עיכוב מסמכים ע"י עו"ד.

לוועדה הוגשו 299 תלונות בין חברים (5 פחות משנת 2002). עיקר התלונות בין החברים עסקו ב"חטיפת" פס"ד, ניגוד עניינים והתבטאות בלתי חברית בכתב ובע"פ.

כן הגיעו לטיפול של הוועדה 54 החלטות שיפוטיות (20 יותר משנת 2002), שיעקרו, התבטאויות לא הולמות באולם בית המשפט ובמסגרת כתיב טענות, וכן – איחורים להופעה בדיונים ו/או אי הופעה.

לבסוף, יש לציין בחיוב את המשך הירידה במספר התלונות – 13 בלבד – בענייני פרסומת של עורכי-דין, כנראה בשל ההקלות המשמעותיות שניתנו בכללי האתיקה.

בסה"כ הגיעו לטיפול של ועדת האתיקה 1,461 תלונות, ובכך נרשמה ירידה נאה של 58 תלונות לעומת שנת 2002. ב-112 תיקים משנת 2003 וכן ב-105 תיקים משנים קודמות, הוחלט להגיש קובלנה לבית הדין המשמעת. הוועדה מצאה לנכון לגנוז 688 תלונות שהוגשו בשנת 2003 ועוד 436 תלונות שהוגשו בשנים קודמות.

בנוסף, טיפלה הוועדה במהלך שנת 2003 ב-814 פניות של חברים לקבלת חוות דעת בסוגיות אתיות, והשיבה ל-339 פניות של אזרחים בענייני אתיקה.

לשירותכם בכל עת,

אילן בומבד, עו"ד

יו"ר ועד מחוז ת"א והמרכז

פעילות מקצועית – שונות הגבלת חברות עפ"י ס' 52 ב' לחוק לשכת עוה"ד, תשכ"א-1961

העובדות:

1. עורך דין הודיע ללשכה על הגבלת חברות עפ"י ס' 52 ב' לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 ומפעם לפעם הוא נדרש לאמת תצהירים ו/או מסמכים ו/או פרטים שונים (כגון אימותי פרטי חברה לצורך עריכת פעולות בבנק).
2. שאלת הפונה היא האם בסמכותו לפעול כאמור לעיל על אף הגבלת חברותו וכן האם יש באפשרותו להשתמש בחותמת הנושאת את התואר "עורך-דין" ואת מספר הרישוי שלו, לצורך פעולות אלו.

עמדת ועדת האתיקה:

1. עורך-דין המגביל את חברותו על פי סעיף 52 ב' לחוק לשכת עוה"ד תשכ"א-1961 אינו רשאי לאמת תצהירים.
2. אימות תצהיר אינו פעולה טכנית, אלא הסבר משפטי למצהיר כי עליו להצהיר אמת – שאם לא כן, יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק. מה עוד שאימות תצהיר נכלל גם במסגרת סעיף 20 לחוק הני"ל.
3. כאשר עורך-דין מאשר תצהיר עליו לציין כי הוא מאשר כעורך-דין. כאשר עורך-דין שחברותו מוגבלת יציין זאת, יהא בכך משום הטעייה ויסוד של התחזות לעורך-דין. לענין זה ר' בג"צ 4000/93 אלראי קנבל נגד לשכת עוה"ד וכן את הרשעת עורך-דין בפרשה בה אימת תצהיר בתקופת השעייה זמנית – על"ע 4142/01.
- (38100)

ניגוד ענינים

עורך-דין וסמכויותיו כמנהל עזבון

העובדות:

1. שני עורכי דין מונו יחדיו כמנהלי עזבון.
2. תוקף המינוי פג לפני מספר חודשים – וזאת לאחר שהגישו מנהלי העזבון בקשה לשחרורם מהניהול אולם טרם ניתנה החלטה בבקשה זו.
3. אחד מנכסי העזבון הינו בית מגורים שהיה רשום ע"ש המנוח.
4. חלק מהיורשים הגישו תביעה כנגד היורשים האחרים לפירוק שיתוף בנכס.
5. עורך הדין שהיה כאמור אחד ממנהלי העזבון שואל האם הוא רשאי לייצג כיום חלק מהנתבעים בתביעת פירוק השיתוף.

עמדת ועדת האתיקה:

1. הועדה השיבה לפונה כי אין הוא רשאי לייצג

- יורש אחד כנגד יורש אחר בהקשר לנכסי העזבון וזאת כל עוד הוא מכהן כמנהל עזבון.
2. הועדה אף סבורה כי גם לאחר שחרורו מכהונת מנהל עזבון לא יוכל עורך הדין לייצג את אחד היורשים באשר נכסי העזבון וחלוקתו הינם נושא הענין שבו מטפל עורך הדין כמנהל עזבון.
(37792)

עורך הדין ולקוחו האם ניתן להגביל מראש את זכויות הלקוח

לתבוע את עורך דינו בגין טיפולו בעניניו

העובדות:

1. עורך-דין הינו בעל זכויות בחברה אמריקאית המשווקת קרקעות בארצות הברית.
2. מספר לקוחות פנו לעורך הדין ובקשו כי ירכוש עבורם קרקעות בארה"ב באמצעות חברה שבה יש לעורך הדין זכויות.
3. עורך הדין רוצה לענין לקוחות בפרטי העיסקה.
4. במסמכי העיסקה אמור לחתום כל משקיע פוטנציאלי – בין אם הוא לקוח ובין אם לאו – מצג ברור באשר למהות ההשקעה והיות ההשקעה ספקולטיבית.
5. בנוסף לכך יופיע במסמכי העיסקה סעיף לפיו לא יוכל עורך הדין לייצג את המשקיע כנגד החברה האמריקאית שהרי יש לו זכויות, באותה חברה.
6. לקוחות עורך הדין נכונים לחתום על מסמך לפיו ידועות להם זכויות עורך הדין בחברה האמריקאית וכי חרף זאת הם מבקשים כי הוא יבצע את ההשקעה וכי לא תהיינה להם בהקשר זה כל תביעה או טענה כלפיו.
7. עורך הדין פנה לועדה בשאלה כיצד עליו לנהוג במקרה זה על מנת להמנע מביצוע עבירה אתית כלשהי.

עמדת ועדת האתיקה:

1. אין מניעה כי עורך הדין ייצג את לקוחותיו בנושא רכישת מקרקעין בארה"ב באמצעות החברה שבה יש לו זכויות ובכפוף ליידוע אותם לקוחות אודות זכויות עורך הדין בחברה האמריקאית.
2. הועדה סבורה כי החתמת הלקוחות על מסמך כמפורט בסעיף 6 לעיל נוגדת את תקנת הציבור ולענין זה מפנה הועדה את תשומת לב הפונה לפסק דין בענין "צים" כשהמדובר הוא על פסק דין אזרחי שענינו החתמת חברת "צים" את הנוסעים באוניותיה על כך שלא תהיינה להם תביעות בגין כל נזק ובית המשפט פסל התנאה זו.

(37879)

עורך הדין ולקוחו המותר והאסור בראיון עדים שנחקרו ע"י המשטרה בהקשר להליכים אזרחיים בבית המשפט

העובדות:

1. משרד עורכי דין מייצג שתי חברות בהקשר לעניינים משפטיים לרבות תביעות שהוגשו נגדן לבית המשפט.
2. כנגד החברות הוגשה גם בקשה לאישור תובענות ייצוגיות.
3. לצורך הכנת הגנת החברות וייצוגן בנאמנות ובצורה נאותה נדרש המשרד לאסוף את כל העובדות הרלבנטיות הנחוצות לטיפול לרבות החובה לראיין את עובדי החברות שבידם מידע רלבנטי לנשוא התביעות. ללא ראיון עובדי החברות לא יעלה בידי משרד עוה"ד לקבל תמונה מלאה ושלמה של מסכת העובדות הרלבנטיות ובכך תפגם משמעותית יכולת החברות להתמודד עם התובענות שהוגשו נגדן ולהתגונן מפניהן באופן יעיל.
4. כנגד החברות פתחה משטרת ישראל בחקירה בכדי לברר האם נעברו עבירות פליליות כלשהן ע"י מי מן המעורבים ובמסגרת חקירה זו הוזמנו מספר עדים העובדים בחברות לשם גביית עדותם תחת אזהרה.
5. עורכי הדין של החברות סבורים כי אין כל מניעה לכך שעובדי המשרד יבואו בדברים עם אותם עובדים שנחקרו ע"י המשטרה וזאת לשם איסוף המידע העובדתי הנחוץ.
6. תכלית המגע עם עובדי החברות הינה איסוף המידע המצוי ברשותם לשם גיבוש עמדתן והגנתן של החברות.
7. בדעת עורכי הדין להקפיד על כך כי המידע שימסור עובד אחד לא יועבר לעובד אחר בחברות ובהקשר זה ברור כי כל אחד מהעובדים ירואיין בנפרד ולהסרת ספקות אין בדעת עורכי הדין להעניק לעובדי החברות ייעוץ כלשהו בהקשר לחקירתם במשטרה אלא להתמקד בקבלת המידע המצוי ברשותם ככל הדרוש לניהול ההליכים האזרחיים התלויים ועומדים.
8. עורכי הדין מבקשים כי הועד המחוזי המוסמך לתת היתר לעורכי הדין לבוא במגע עם עובדי החברות יתיר בנסיבות מקרה זה – ככל שמגע זה נחוץ לאיסוף החומר העובדתי וגיבוש עמדתו והגנתו בבית המשפט את ראיון העובדים – שאם

לא כן תקופח קשות הגנת החברות והאינטרסים הלגיטימיים שלהן.

עמדת הועד המחוזי:

1. לדעת הועד המחוזי רשאים עורכי הדין להיפגש עם עובדי החברות נשוא הפנייה לועד ואין בכך משום הפרת כלל 37 לכללי לשכת עוה"ד (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986.
 2. עם זאת יש צורך לסייג את מתן ההיתר באופן שימנע הטרדת עדים או הדחתם.
 3. הועד המחוזי לא יוכל לתת גיבוי מראש לטענת המשטרה ככל שתיטען, כי העדים הודחו ו/או הוטרדו ע"י הצד שכנגד, הואיל ועובדי החברות כבר מסרו הודעות במשטרה.
- (37964)

עורך-דין ולקוחו עריכת צוואה במוסד סיעודי

העובדות:

1. עורך-דין שהינו גם נוטריון התבקש לערוך צוואה לאדם מבוגר המאושפז במוסד סיעודי.
2. משהגיע עורך הדין למוסד הסיעודי לצורך ביצוע עריכת והחתמת הלקוח על צוואה התברר כי כנוטריון אין הוא יכול לבצע את הפעולה האמורה שכן אין ללקוח תעודה רפואית מתאימה כנדרש לפי תקנות הנוטריונים (תקנה 4 א').
3. שואל עורך הדין האם בנסבות אלה הוא רשאי בכהונתו כעורך-דין לערוך בו במקום צוואה בעדים כאשר הוא עורך את הצוואה (בכתב יד מזכירתו) והעדים לצוואה הם הוא עצמו וכן מזכירתו או שמא אסור לו לבצע את הפעולה האמורה מאחר שהוא מכהן גם כנוטריון.

עמדת ועדת האתיקה:

1. תקנות הנוטריונים לרבות תקנה 4 א' אינן חלות על עורך-דין בפעילותו ככזה.
2. כאשר עורך-דין עורך צוואה לאדם מבוגר המאושפז במוסד סיעודי ראוי הוא כי יודא את יכולתו של אותו אדם לחתום עליה.
3. הועדה סבורה כי פעולה כאמור לעיל הינה אף למען עורך הדין, עורך הצוואה, ולא רק למען המצווה שהרי בדרך זו ייתר עורך הדין טענות עתידיות כלפיו בנושא ההחתמה על צוואה של מי שאינו מבין טיבה של צוואה הנתון להשפעה בלתי הוגנת או כי אינו צלול וכיו"ב.

(37005)

עורך דין ולקוחו כיצד על עורך-דין לנהוג בנושא רישום הערת אזהרה ומשכנתא

העובדות:

1. בנקים למשכנתאות החלו לדרוש כי בעסקאותיהם בשלב קבלת המשכנתא כשאי אפשר לרשום הערת אזהרה לטובת הקונה או בקרקע מינהל יחתום עורך הדין המטפל בעיסקה מטעם הקונה על אישור בלשון זו: "רשמתי לפני כי כל עוד אטפל בהעברת הזכויות ע"ש הלווים בספרי החברה תרשם רישום הזכויות ע"ש הלווים בספרי החברה תרשם הערת אזהרה לטובתכם בלשכת רישום המקרקעין וכן באותו מעמד הערת אזהרה לטובת הבנק מכח התחייבות החברה לרישום משכנתא" או בנוסח אחר: "ככל שהדבר נוגע לי, יבצעו הפעולות ללא השהיה מצדי ועם סיומן אמציא לכם את המסמך המתאים. לפי דרישתכם אדווח לכם מפעם לפעם על התקדמות הפעולות הדרושות לביצוע הרישום. אם אפסיק לייצג את הקונים בטרם יסתיימו הליכי הרישום אודיע לכם על כך מיד..."
2. שאלות הפונה הן כדלקמן:
 - א. האם עורך-דין המטפל בעיסקה רשאי לחתום על מסמך שכזה ו/או על כל התחייבות/הצהרה מול הבנק המלווה?
 - ב. בהנחה שרשאי, האם עורך-דין חייב לחתום? (הן מהבחינה האתית והן מבחינה חוזית בכל הקשור בהתחייבותיו ללקוח).

עמדת ועדת האתיקה:

- הועדה סבורה כי אין מניעה לחתום על האישור המאוזכר בכפיפות למילוי התנאים הבאים:
1. עורך הדין וידא כי ביכולתו לקבל על עצמו את ההתחייבות ואין מניעה לקיימה.
 2. יש צורך לקבל את הסכמת הלקוח על חתימת עורך הדין. באם הלקוח כקונה לא יסכים לרישום להערת האזהרה לזכות הבנק יהא עליו להודיע לבנק ולעכב הרישום.
 3. הבנק יהא מוכן לתת ללקוח את ההלוואה ובמקום רישום המשכנתא ו/או הערת האזהרה יקבל הבנק התחייבות עורך הדין כנאמן כלפיו.
 4. עורך הדין אינו מתחייב לבצע בכל מקרה את התחייבותיו, גם אם הפסיק לייצג בעיסקה את הקונה ובמקרה כזה עליו להודיע מיד לבנק על התפטרותו. (37746)

ניגוד ענינים מגבלת ייצוג החלה על עורך-דין

העובדות:

1. עורך-דין מנהל משרד שבו עובדים ששה עורכי דין ולפני מספר חודשים קיבל לעבודה עורכת

דין נוספת.

2. אותה עורכת דין כיהנה כמגשרת בין בני זוג קודם שהצטרפה למשרד וכשהליך הגישור הסתיים בין הצדדים ללא הצלחה.
3. בשלב מאוחר יותר כל אחד מבני הזוג שכר עורך דין משלו והצדדים הגיעו להסכם גירושין וחלוקת רכוש והתגרשו בפועל.
4. במהלך יחסי הצדדים נוצרו חילוקי דעות ביניהם בהקשר למימוש הסכם הגירושין כשהאשה מעוניינת כי עורכת הדין (המגשרת לשעבר) תייצג אותה במימוש הסכם הגירושין.
5. עורך הדין מנהל המשרד פנה לוועדה בשאלה האם הוא רשאי לייצג את האשה כשהוא מדגיש כי נסיון הגישור לא התבצע כלל במשרדו וכי הקשר היחיד להליך הגישור האמור הוא היות עורכת הדין שהצטרפה למשרדו ואין היא קשורה לטיפול בתיק.

עמדת ועדת האתיקה:

הועדה הודיעה לעורך הדין כי אין זה ראוי שיקבל על עצמו את הייצוג של אחד מבני הזוג בהתחשב בכך כי עורכת הדין שהצטרפה למשרדו כיהנה בעבר כמגשרת בין אותם בני זוג.

(37918)

עורך הדין ולקוחו ייצוג חברה קבלנית נגד רוכשי דירות ביחס לטענות נגדה וחובותיו למתן פרטים לרוכשים לעניין רישום זכויותיהם

1. עורך-דין המייצג חברה הבונה פרוייקט מגורים ערך את הסכמי המכר ונספחיו ומייצג את החברה במו"מ עם רוכשי הדירות בכל הקשור לנוסח ההסכמים לרבות החתמת הרוכשים על יפויי כח בלתי חוזרים בנוסח המקובל.
2. בהסכמי המכר נקבע כי משרד עורך הדין מייצג את החברה בעסקאות ואינו מייצג את הרוכשים וכן כי המשרד יטפל ברישום הזכויות.
3. עוד נקבע כי שכר הטרחה משולם בגין רישום הבית המשותף ורישום הזכויות ע"ש הרוכשים.
4. עורך הדין שואל האם הוא רשאי להשיב בשם החברה על מכתבים המופנים לחברה ע"י רוכשי הדירות או ע"י עורך הדין שלהם והכוללים טענות נגד החברה בדבר אי עמידתה, לטענתם, בהתחייבויות כלפי הרוכשים.

עמדת ועדת האתיקה:

1. עורך הדין אינו רשאי לייצג את החברה נגד הרוכשים גם בהקשר לטענות שהועלו ע"י הרוכשים.
2. עורך הדין חייב, מכח היותו עורך-דין של שני הצדדים לצורך רישום הזכויות, ליתן פרטים לרוכשים באשר לכל טענה שיש לה זיקה לרישום.

(37869)